

Результати опитування керівників підприємств Сумської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Сумської області в III кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Сумської області** у III кварталі 2025 року свідчать, що, урахувавши війну, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит, респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців, однак позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств. Очікувалася вища інфляція. Девальваційні очікування послабилися, проте залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- скорочення виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%) (графік 1), у цілому по Україні – 6.1%;
- швидше зростання цін на товари та послуги: 92.3% респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 50.0%), у цілому по Україні – 57.9%. Головними чинниками інфляції респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- нижчу девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 76.9% респондентів (у попередньому кварталі – 100.0%), у цілому по Україні – 83.9%;
- поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 1.7%;
- зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції / послуг нижчими темпами: баланс відповідей – 7.7% (у попередньому кварталі – 18.2%) (таблиця). У цілому по Україні баланс відповідей – 11.0%;
- збільшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 8.3% і 7.7% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0% і 27.3% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні – 0.0% та 4.3% відповідно;
- незмінну кількість працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – 0.0% (третій квартал поспіль) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 4.4%;
- вищі темпи зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та зростання цін на товари та послуги власного виробництва: баланси відповідей – 92.3% та 46.2% відповідно (у попередньому кварталі – 75.0% та 50.0% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на зміну рівня цін на товари / послуги власного виробництва найбільше впливатимуть проблеми з логістикою, курс гривні до іноземних валют (вплив цих двох чинників посилюється) та ціни на енергоносії (графік 7);
- пришвидшення зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 66.7% та 61.5% відповідно (у II кварталі 2025 року – 45.5% та 25.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки (відмітили всі респонденти), брак кваліфікованих працівників і недостатній попит (вплив чинника посилюється) (графік 5).

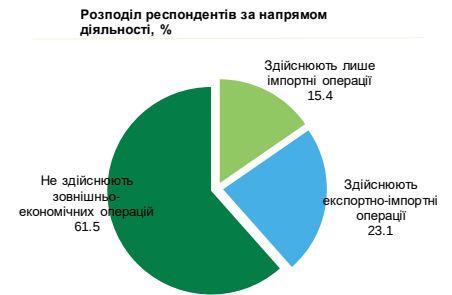
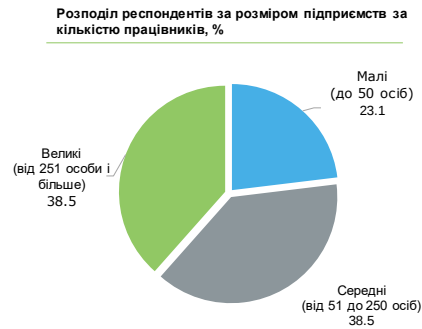
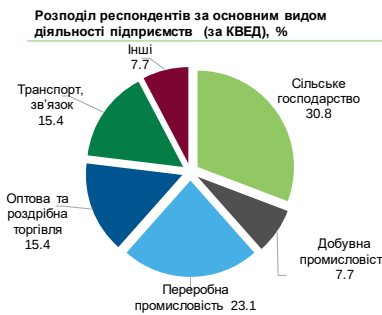
Респонденти очікували зростання потреб у запозичених коштах найближчим часом. Респонденти, які планували брати банківські кредити (23.1%), обирали запозичення виключно в національній валюті (графік 8). Занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання та значні коливання курсу гривні до іноземних валют – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 9).

Усі респонденти області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

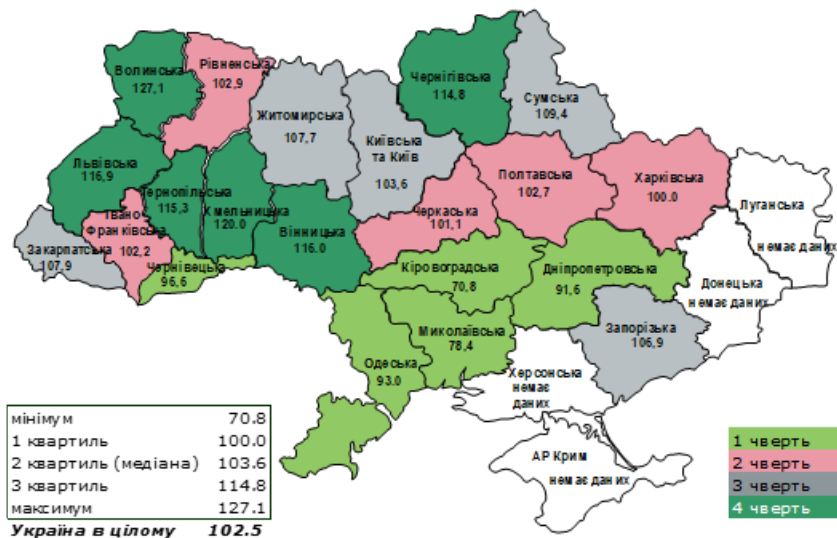
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у II кварталі 2025 року – «мінус» 16.7%), у цілому по Україні – «мінус» 4.5%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився й оцінювався як нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 25.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 12.5%);
- підприємства області працювали на межі виробничих потужностей: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 18.2%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 31 липня – 28 серпня 2025 року;
- опитано всього 12 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Сумської області щодо ділової активності (за складовими)

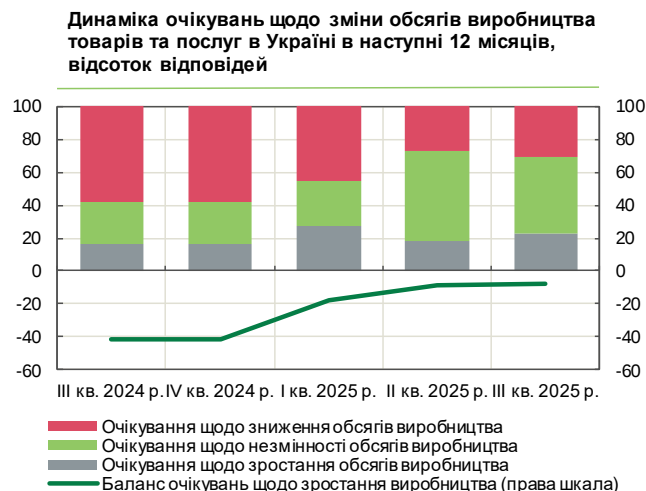
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	-15.4	15.4	0.0	-25.0	23.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-23.1	0.0	16.7	18.2	7.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-40.0	-16.7	-10.0	-10.0	8.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-40.0	0.0	0.0	27.3	7.7
кількості працівників	-30.8	-7.7	0.0	0.0	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

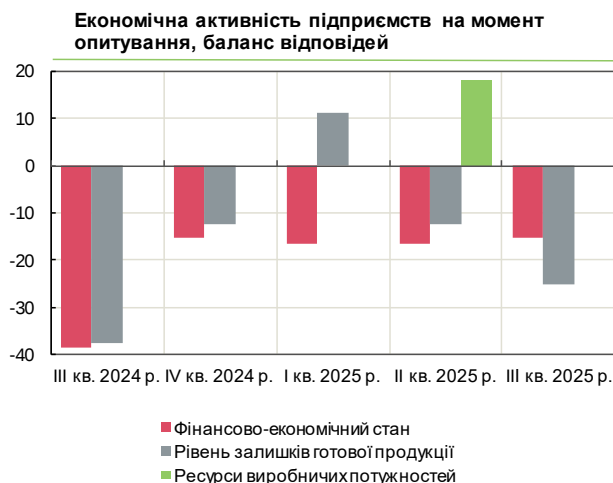
Графік 1

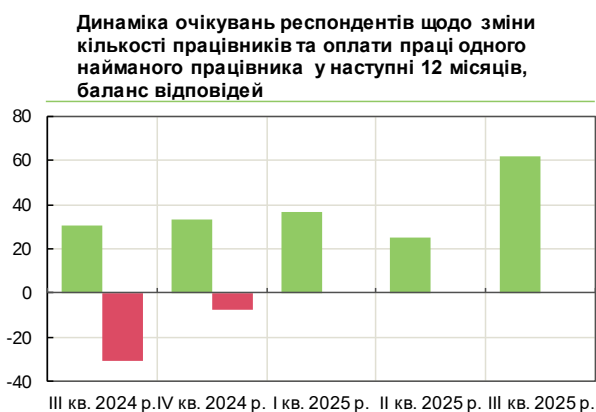
Графік 2

Графік 3

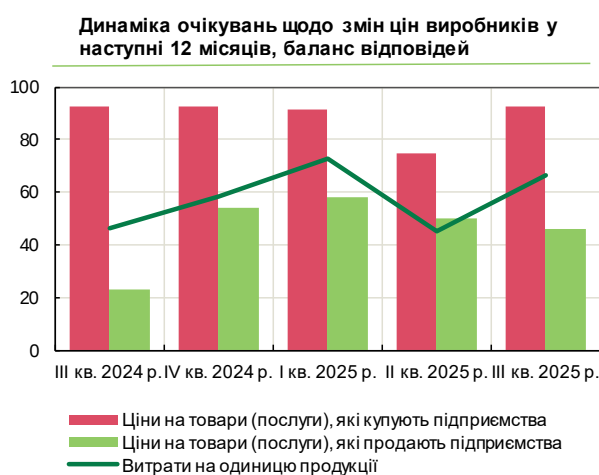
Графік 4

Графік 5

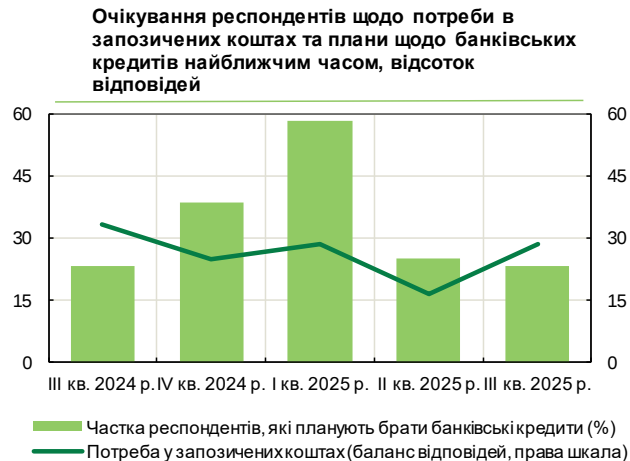
Графік 6

Графік 7

Графік 8

Графік 9

